

1 травня 2019 року виповнилось 90 років відомому політичному та громадському діячу з Ходорівщини, одному з останніх членів ОУН, учаснику української національної революції, політв'язню большевицьких таборів Гулею Миколі Йосиповичу.

Пан Микола народився у селі Городище Королівське, де в сиву давнину цю благодатну землю облюбували собі королівські родини. Саме тут жили предки Миколи Гулея, які передали свою любов до землі діду Купріяну та батькові Йосипу. Тоді ж, у 20-х роках, українська військова еліта, не змирившись із поразкою у визвольних змаганнях, створила ряд підпільних осередків — УВО (Українська Військова Організація). Йосипів брат Дмитро стає членом УВО, а молодий господар Йосип — симпатиком. У 30-х роках у Городищі вже діяла підпільна ОУН, що мала ряд прихильників. Хата Йосипа Гулея стала таємним центром. Тут часто бували давні підпільники — Микола Пухаль («Медвідь»), Дмитро Лушпак (в'язень Берези Картузької). Слово «Україна» жило, шанувалося і звучало весь час у цій хаті. Воно стало звичним і рідним для малого Миколки, що дихав тією таємничою і рідною атмосферою.

У хаті завжди були цікаві книжки та часописи. На почесному місці у світлиці лежав «Кобзар» Т. Шевченка, а його портрет займав центральне місце серед образів. Тож коли малий Миколка навчився читати, то не тільки розглядав у книгах і часописах цікаві малюнки — він хотів знати «що до чого», тому читав все підряд. Друковане слово розширяло його знання про навколишній світ, вчило розуміти «політику». Календарі «Просвіти», «Золотий колос», газета «Нове село», «Сільський господар» були звичними для родини Гулеїв. Вишивка, що була у великому пошанівку в сім'ї Йосипа Гулея, стала символом українськості.

Участь батьків в українських товариствах і організаціях: «Просвіта», «Союз українок», «Сільський господар» прилучала і малого Миколу до громадських справ. Ці товариства часто проводили різні фестини, давали концерти, ставили вистави, залучали дітей до «пописів» (виступи дітей). Брав участь у них і Миколка.

У 1939 році десятилітній Миколка вже знав, що Закарпаття бореться за Самостійну Україну, що туди мають йти охотники на допомогу, тому не дивувався, що у хаті переховується зброя. Він знав, для кого вона та що це «велика тайна» і коли він виросте, то також стане добровольцем і буде носити таку пістолю. Не знав малий, що ті мрії так скоро стануть дійсністю, навіть не встигне він добре «вирости».

Значний вплив на хлопця мав старший на три роки друг Лесь Федіш, який мав уже зв'язки з Юнацтвом ОУН, був його симпатиком, а незабаром став членом Юнацтва і очолив Юнацьку станицю у селі. Він приносив Миколі різну літературу націоналістичного змісту. Тому Микола швидко політично зростає і восени 1942 року стає членом Юнацтва, прибравши псевдо «Степовий». Цей рік був для нього особливим, бо у їхньому домі нелегально жив, переховуючись від німецького переслідування, член Крайового Проводу ОУН «Дніпровий» (Василь Костик родом з Отиневич). Читання його книг, бесіди з ним (а Микола вже тоді був керівником «Доросту») мали на Гулея великий вплив. І коли у 1943 році він почав навчатися у Львівській гімназії, то, крім навчання, поринув в активну діяльність Юнацької ОУН і весною 1944 р. стає провідником Юнацтва у рідному селі.

П'ятнадцятирічний юнак уже глибше поринає у вир політичного життя. З початку 1944 р. йому вже частіше зустрічаються чільні зверхники, які впливають на його світогляд. Так, ще зимою він спілкувався із провідником «Степаном», який провадив вишкіл чоти УПА перед відходом у Карпати («Степан» — член Надрайонового проводу УПА), часто Микола зустрічався у батьківській хаті з членом Надрайонового проводу ОУН «Буйтуром» (Михайло Карачевський) та керівником СБ цього проводу «Зеником» (Микола Рак). Доводилось виконувати різні доручення, які давав йому «Буйтур».

При повторній більшовицькій окупації сім'я Йосипа Гулея стала переслідуватись, у листопаді господарство спалили, члени сім'ї переховувались. Кущову боївку самооборони очолював Гриць Гулей («Ворон») — брат Йосипа Гулея. А Микола виконує доручення «Ворона» та Кущового провідника ОУН «Чорноти» (Володимир Щербатий із Жирова), а після його загибелі — Кущового ОУН Михайла Могильного («Степан»), уродженця с. Руда (тепер Рудківці).

У лютому 1945 року Миколу Гулея Провід влаштовує як делегата до Дрогобича на т. зв. «Перший обласний з'їзд селянської молоді по боротьбі з українсько-німецькими націоналістами». Потрібно було знати, які заходи розробляють окупанти по боротьбі з ОУН—УПА. Микола успішно справляється із цим розвідувальним завданням.

Наступним етапом його політичної діяльності було створення у середній школі Ходорова в 1945 р. учнівської підпільної ОУН, яку очолював до її розгрому. У 1947 р. — судовий процес за створення організацій і, звісно, вирок — 10 років позбавлення волі — 5 років позбавлення прав з конфіскацією майна. Хоча — яке майно у юнака? Відбував покарання у Мордовії та різних советських «лагах», носячи на одязі № Е—315.

У 1954 р., при керівництві державою Хрущовим, стали переглядати вироки, і Микола Гулей був звільнений як такий, що був засуджений неповнолітнім, виїхав до родини у Миколаївську область, куди вона була депортована у 1950 р. за український буржуазний націоналізм, за сина-бандерівця. Родина зуміла повернутися до рідного гнізда тільки 1961 року.

Далі була боротьба за вищу освіту, бо лицемірна радянська влада реабілітувала людину, але не простила, тому всі репресовані мали проблеми і з пропискою, і з роботою, і з навчанням. Та Бог добрий. Микола Гулей повернувся таки у своє рідне, мальовниче село Городище, де 1991 р. очолив осередок НРУ і входить до Обласного Товариства політв'язнів та репресованих.

Земляку і побратиму, патріоту України, який не жалів себе у боротьбі за самостійність держави, у його ювілей шлють щирі побажання здоров'я, наснаги, сили духу Іван Дмитрович Гамкало, Олексій Данилишин, Зеновій Горін, члени Співки політв'язнів.

У матеріалі використано дослідження Михайла Мандрика «Повстанська Ходорівщина».